

D19/10/2023

Verslag focusgroep sessie 1

1. Verwelkoming
2. Mensen bedanken voor hun komst
3. Mezelf voorstellen
4. Doel focusgroep uitleggen
5. Tijd afbakenen (2 uur)
6. Aankondiging opname → anonieme resultaten
7. Afspraken
8. Andere aanspreekpunten (collega's, gegevens,...)
9. Ervaringen/ botsingen delen → eventueel ideeën voor alternatieven
10. Verdere communicatie (nieuwe datum, doodle,...)
11. Afronding: mensen bedanken voor hun komst

Duur: 2 uur

- ➔ Praktische zaken
- ➔ Nieuwe mensen betrekken bij de focusgroep
- ➔ Ervaringen delen
- ➔ Voorstelling terugkoppelen

Aanwezig:

- Erwin Jans: dramaturg Toneelhuis
- Nick Delafontaine: artistiek verantwoordelijke Noordteater, professionele acteur, regisseur
- Don Verboven: Opendoek (grensoverschrijdend gedrag)
- Joke Quagehbeur: directeur Opendoek
- Pol Aryns: Auteur, regisseur (liefhebbers)

Verslag:

Interessante mensen voor de focusgroep:

- Charlotte Chimays (vrouwelijke auteur)
- (vrouwelijke regisseuse)
- Conservatorium studenten
- Edith Cassiers
- Sarah De Roo (hoofd conservatorium) → radicale stemmen

Professioneel theater wordt vaak gebruikt als referentiepunt voor het amateurtheater. bv. Augustus ergens op de vlakte hebben ze eerst gespeeld in het Toneelhuis en nu is dit stuk zeer populair bij de liefhebbers en wordt het bijna overal gespeeld. Een stuk met vier fantastische vrouwenrollen. Hier ontbreekt het in het repertoire theater vaak aan.

Vrouwonvriendelijke rollen zitten vaak in de **komedies**, maar ook de mannelijke rollen zijn daar ook vaak stereotiep.

Fedo, zowel mannen als vrouwen worden zeer slecht worden neergezet → interessant om eens te bekijken.

Deurenkomedies en kluchten zijn vaak zeer vrouwonvriendelijk. Ze namen hierbij als voorbeeld "Boeing, boeing."

Stuk van Ray Cooney, "Pak de poen" was één van de weinige stukken van hem dat niet vrouwonvriendelijk was. "Taxi Taxi" of "Foei minister" zijn ook stukken van Cooney en zijn net wel heel vrouwonvriendelijk. Voorbeelden van zo'n rollen zijn: de sexy minnares, klassieke vrouw (huisvrouw), rebellerende kinderen. **Thema's blijven** ook vaak **terugkomen**. Bv. Vreemdgaan, gay zijn,...

"Le prenom" (de voornaam) is een stuk in een atypische stijl. Het zijn vaak situaties die uitmonden in iets totaal anders. Dit zijn sterkere komedies dan de kluchten. Het probleem is dat het publiek vaak de kluchten en deuren komedies wil zien en we als vereniging naar dit soort theater terug blijven grijpen om het **publiek tevreden te stellen**.

De seut en de macho, het karikaturale.

Regisseurs gaan aan de slag met dit soort stukken en ofwel maken ze een **bewerking** van de klassiekers (de komedies) ofwel gaan ze er NOG meer over dat de **clichés er nog meer uitkomen**.

Belangrijk perspectief geworden op teksten: vaak herschrijvingen van het origineel, reducties kunnen ervoor zorgen dat een deel van de rijke figuren wegvallen, hun fascinatie verliezen. (periode waar we door moeten)

Kader: wat mag? Wat mag niet meer? **Gevoeligheden** (tijdsgeest plaatsen)

Modernisme: veel moet kunnen, het podium moet een plek zijn om dingen ter sprake te kunnen brengen die op straat niet kunnen. Vs. Op het toneel moet je het "juiste" doen. (**politiek correct**)

Voorbeeld: “Company” is geschreven voor een mannelijk hoofdpersonage, maar een vrouwelijke regisseuse heeft er een vrouwelijk hoofdpersonage van gemaakt. Uiteindelijk werkte het beter met een vrouwelijk hoofdpersonage, dat vond de schrijver zelf ook. De vrouwelijke versie is beter en de tekst komt scherper uit.

(Amerika: beweging binnen het theaterlandshap)

Vrouwelijke Hamlet spelen : (artistiek standpunt) het publiek kan dit vaak niet smaken, omdat het niet herkenbaar genoeg is ‘dat is niet hoe het normaal is.’ het publiek heeft vaak al een vooroordeel klaar voor ze naar de voorstelling gaan kijken. als er dan een andere artistieke beslissing wordt gemaakt zal het publiek hier vaak niet tevreden mee zijn.

Gender discussie

Yasmina Reza → “Kunst” een stuk met drie mannelijke hoofdrollen. Het werd verboden door Reza dat liefhebbers dit stuk nog zouden spelen, omdat dit vaak met vrouwelijke hoofdrollen werd gespeeld en dat mocht niet.

Neill Simon → “the odd couple” (een vreemd koppel) mannelijke en vrouwelijke versie van dit stuk. Auteur heeft dit stuk geschreven voor beide genders.

Tekst vs. Wat ermee gebeurt (regisseur) → spanning

Visie van de regisseur is zeer belangrijk

“witte blanke man”

Shakespeare wordt per generatie herwerkt en dat maakt Shakespeare net zo interessant. Andere standpunten. Vb. Eggborn → het gaat hierover de visie van de regisseur.

Alles is al gemaakt. Het gaat over hoe dingen hermaakt worden. Één gemeenschappelijk doel: het publiek entertainen. De mensen een aangename avond bezorgen. Educatieve voorstelling: mensen iets bijbrengen, ze laten nadenken.

Gradaties in amateurtheater:

- Naar het professionele toegaan
- Volk verenigingen (drie kwart)

Verantwoordelijkheid auteur is groot als de regisseur het stuk speelt zoals het geschreven staat. De tekst in het amateurtheater heeft een veel grotere autoriteit dan bij het professioneel theater. Bij professioneel theater wordt er veel meer aangepast in de stukken en veel bruter met de tekst omgegaan. KERN, auteurs wordt ook vaak niet advies gevraagd.

Regisseur moeten iets creatiefs verzinnen en zijn vaak niet met de teksten bezig. Ze nemen letterlijk de regi aanwijzingen over. (verkeersregelaars) het seksisme blijft bij dit soort regisseurs. De clichés blijven. ‘echt Antwerps theater.’ Toch blijft het publiek dit grappig vinden. Het is gemakkelijk.

Laagdrempelig.

- ➔ In gesprek gaan met Vlaamse toneel auteurs
- ➔ Vragen stellen als regisseur

Jonge afgestudeerde opleiden als regisseur → frisse blik

Gezelschappen met een **ouder bestuur** grijpen vaak naar de **klassieke stukken**, ze blijven hangen, tegenover de gezelschappen met een jonger bestuur, door jonge mensen wordt het artistiek aanbod interessanter. Bekende auteurs die nu gespeeld worden: bv. Jeroen Maes, "God van de slachting," Yves Caspar,...

Schoktherapie: (Edith Cassiers) de stukken anonimiseren → onderzoeken op clichés ANONIEM of bv. Vertaalde stukken om de clichés te erkennen. Uit het Duits.

Druk van Kwaliteit → Noordteater (aanbod van verschillende genres)

"Allo Allo" publiek wil dat er clichés in zitten. Hoe ga je hiermee om? Mensen komen voor herkenbaarheid bv. "listen very carefully, I will only say this once" (waarom niet kaderen?) iets doen met het aanstootgevend, grensoverschrijdend, vrouwonvriendelijke aspect.

Repertoire theater trekt geen volk → er is minder belang naar dit soort stukken, vanuit het publiek. daardoor kiezen de gezelschappen vaak de **commerciële kant**.

ONTKENNING bij confrontatie

Sketches (opbouw vrouwonvriendelijkheid, extra hard uitvergroten, erover gaan) bv. Gaston en Leo

Bechdel test (van film) toepassen op theaterstukken. David Mamet (boeken geschreven over theater schrijven) naar mannen geschreven. BEWUSTZIJN

Mindset verandering:

Idee: archief stuk (oud) tegenover een nieuw geschreven stuk (hedendaagse tijd) naast elkaar leggen.

Genders omdraaien → het publiek smaakt dit niet. Bv. "Allo allo" moet je voor de herkenning gaan. dat is wat het publiek wil zien.

Chekhov vroeger vs. Chekhov nu is een wereld van verschil. Dat is anders bij stukken die populair zijn de laatste jaren. Zeker als deze zijn verfilmd of op tv zijn geweest. Het publiek hun kader is gevormd.

Discussies bij **Shakespeare en de Griekse tragedies** (GEEN komedies) zelfde commentaren. Vrouwen ten dienste van de mannelijke personages. Dit wordt natuurlijk anders ingevuld van hoe het gespeeld wordt. De nadruk anders leggen.

Liefhebbers stelen van het professionele.

→ Idee: tijdschrift Opendoek publicaties doen van het thema (plek om het bespreekbaar te maken) analyse, interview, gesprek met schrijvers.

"engagment arts" → een meldpunt (advies) organisatie over grensoverschrijdend gedrag, maar heeft genoeg knowledge over stereotypering

Opendoek wil sensibiliseren → de stereotypering bijsturen

REPRESENTATIE

De stereotypering wordt doorgetrokken in de coulissen (ander probleem) daardoor worden ze onzeker om terug te spelen. Waar trek je de lijn?

Grensoverschrijdend gedrag en stereotypering gaan vaak hand in hand.

Een Ray Cooney = situatie spelen

Fedo of bv "Allo allo" = ligt er vingerdik op, sketch

➔ Aanpak regisseur

Tegen regisseurs ingaan? Hangt van de leeftijd af, huis regisseur, jonge regisseur (andere mindset)
Teamwork (het is nooit af)

Motivatie: eigen praktijk ➔ sneeuwbal effect

Auteurs gedeelte = theorie

Regisseursgedeelte = praktijk

➔ Het is natuurlijk niet zo zwart wit

➔ Twee werkmethodes

Praten met heel veel actrices die ervaringen hierin hebben of buigen over de teksten

Hélène Devos (actrice in internationaal Amsterdam) gestopt met acteren vanwege grensoverschrijdend gedrag.

David Mamet "Speed the plow" ➔ de vrouw wint (zij is wel de secretaresse)

(Bulldogs naar puppies) omdat het ZO wordt uitvergroot, wordt de problematiek duidelijk.

Theater is een format om mensen te informeren. Theater is een plek waar er tussen rollen geswitcht kan worden. Speelvlak om met dit soort problematieken om te gaan. DNA

"Some like it hot" ➔ Marilyn Monroe (broadway) dit is een film maar is nu een musical. Alleen zal deze nooit in België gespeeld kunnen worden. Amerikanen hebben een andere mentaliteit. New York = alles moet groot zijn, maar toch kiezen ze er vaak voor om het klein te houden.

Email adressen: focusgroep

erwin.jans@toneelhuis.be

zoekerremans@hotmail.com

nick.delafontaine@antwerpen.be

don.verboven@opendoek.be

pol.anrys@skynet.be

joke.quaghebeur@opendoek.be

jan.binnemans@gmail.com